Jöhet az emléktábla 2008 július 4

Szerzõ Administrator
2008. július 19.
Utolsó frissítés 2008. október 16.

Jöhet az emléktábla! Antal Béla uzoni tanácstag írja a Háromszék napilaphoz küldött levelében — ahogy azt Kisgyörgy Zoltán írásából olvashatjuk —, hogy az uzoni szájhagyomány szerint Gábor Áront az 1849. július 2-án a kökösi hídnál vívott csatában történt halála után Uzonban eltemették Tatrangi Sándor kertjében. Mindketten ,,a témakörben jártasabb szakemberek" feladatának tartják a kérdésre ,,igent vagy nemet mondani", hogy aztán, ha a szájhagyomány ,,beigazolódik", a helyet emléktáblával jelöljék meg, amint illik.
Bár én nem vagyok szakember, de amolyan dilettáns helytörténészként elég sok, a székelyekkel kapcsolatos történelmi munkát áttanulmányoztam, ezért engedtessék meg nekem, hogy leírjam azt, amit Gábor Áron haláláról, illetve elhantolásáról tudok. Nagy Sándor hidvégi református lelkész — annak idején maga is negyvennyolcas honvéd — az 1896-ban kiadott, Háromszék önvédelmi harca címû mûvében leírja azt, hogy Gábor Áron holttestét elindították Bereck felé, de ideiglenesen Uzonban eltemették, és másnap kihantolva továbbvitték, de Eresztevénynél megint eltemették az út mellé. Közben másfél évszázad telt el, amelynek majdnem a felében még beszélni sem volt ildomos a történtekrõl, és a késõbb kiadott könyv már nemigen jutott el az uzoniak kezébe, így nem csoda, hogy csak a szájhagyomány éltette a fent leírtak igazságát. Birtokomban van azonban egy ennél ,,frissebb" forrásanyag is, mely további bizonyítékul szolgál: a Bíró Sándor által írt Hadi Lap 1849. július 9-én Csíksomlyón kiadott 8. száma. A hazai történészek csak hét megjelent számról tudtak (lásd Imreh István: Erdélyi hétköznapok, 259. old.), de Gyarmati Zsolt, a Csíki Székely Múzeum igazgatója a Bíró Sándorról írt monográfiám számára kért fénymásolatok mellé legnagyobb meglepetésemre nem hét, hanem kilenc számot adott át, amelyeket budapesti történész kutatótól kapott. Nos, a 8-as számban ezt olvashatjuk Bíró Sándor tollából: ,,Július 3-án ösi 7 órakor érkezett Csík Szeredába Lõporért, a’ Kökösi táborból egy Tûzmester, ki azt a hírt hozta, hogy: a tegnapi heves csata után, gyõzelem egyik részre sem hajolt; mindkét fél elõbbeni állomását foglalta el, de az ellenségnek olj sok katonája volt, hogy: az elesettek’ által nyilt réseket, rögtön újakkal pótolta ki. A’ mieink közül megsebesült 4, ezek között Mara õrnagy vállán súlyos sebet kapott. És meghalt két közszékely Honvéd, egy Mátyás lovag lovastól. És Meghalt az ágyúöntés nagymestere, a’ magos tehetséggel bíró polgár, nemzeti szabadságunkért élet halálra elszánt lelkes hazafi, és rettenthetetlen bátorságú Tûzér õrnagy, »Gábor Áron«. Egy Kortács golyó, éppen mikor rendezte ágyúit, szívében úgy tanálta, hogy hátán ugrott ki, ’s szörnyet halt. Eltemettetett Uzonban (kiemelés tõlem). Béke lengjen hûlt pora fölött." Azt hiszem, hitelesebb tanú a kökösi táborból július harmadikán elinduló hírvivõ Tûzmesternél nem kell, aki indulásakor még csak azt tudta, hogy Gábor Áront Uzonban temették el, de azt már nem, hogy kihantolták, és továbbvitték Eresztevényig, így Bíró Sándor is ezt a hírt közölte 1849. július 9-én. Ennek fényében, azt hiszem, az uzoniak minden más bizonyíték nélkül megjelölhetik a Tatrangi Sándor-féle kertet, mint olyant, ahova 159 évvel ezelõtt — mintegy tizenkét órára — a bajtársai elhantolták a hõs Gábor Áron õrnagy tetemét. A Hadi Lap e számának fénymásolatát szívesen átadom az uzoniaknak, egyébként hasonmás formában mind a kilenc szám megtalálható a Bíró Sándorról szóló — augusztusban megjelenõ — monográfiában. Dr. NAGY LAJOS, Réty